

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 219 (719) ♦ Четвер, 18 листопада 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

ЧАС ІНДЕКСАЦІЇ НАСТАВ?

«Сьогодні на зарплату не проживе навіть Президент»

Денне і вечірнє засідання 16 листопада

Якщо сьогодні на зарплату не може жити навіть Президент України, то що казати про звичайних громадян? Ці слова депутата Мармазова, що він їх сказав під час обговорення питання соціального захисту

населення, можливо, є деяким перебільшенням, але, в принципі, вони не надто далекі від істини. Бо й справді, коли в листопаді 1991 року мінімальна заробітна плата забезпечувала рівень прожиття більш як на 70 відсотків, а середня заробітна плата перевищувала мінімальний споживчий бюджет майже в один і чотири десятки разів, то нині мінімальна заробітна плата забезпечує прожитковий рівень у межах 10 відсотків, а середня заробітна плата майже вдвічі нижча від мінімального прожиткового бюджету. Відтак і питома вага зарплати у валовому доході зменшилася у два рази.

(Закінчення на 2-й стор.)

А це що за папуас

Налякати хоче нас?

Та це ж привид псевдоринку

Стриптизує безупинку.

Крок вперед, а два назад,

Звісно, винен... демократ.

Абзац з листа

Наслухався, надивився, начитався — аж голова пухне, а ніде не знайшов відповіді на запитання, як прожити на ті мінімальні сорок тисяч. Хоч би хто порадив, що за них купити, аби вистачило аж на цілий місяць! Злиденність спіткала багатьох, що аж страшно. Грошей на харчі не вистачає, люди недоїдають, здоров'я гірше...

В.Поплавський, пенсіонер.

Крикуй Пі.

Інтерв'ю в кулуарах

Чи вважаєте ви за доцільне відновити індексацію грошових доходів населення?

Відповідають народні депутати України Федір КІПАРИС: Так, це варто було б зробити.

Олександр ДУНТАУ: Безумовно. Люди справді не хочуть працювати, бо ніхто не може отримати за свою працю зароблені кошти.

Олександр ТРИЗНА: Безперечно. Треба гарантувати людям від зубожіння.

Володимир МАРЧЕНКО: Я вважаю, що це кращий варіант. Але сьогодні я подав пропозицію, щоб ми перейшли до карткової системи на основні продукти харчування за фіксованими цінами.

Лариса СКОРИК: Те, що декрет треба відмінити — то без сумніву. Але запроваджувати індексацію треба специфічно, не так, як вона вводилася. В жодному разі не можна індексувати однаково зарплатню всім — від міністра до прибиральниці. Треба навіть не індексувати, а диференціювати додати до зарплатної суми для найменш забезпечених.

Записала Катерина ВОРОНЕНКО.

Цитата дня

«Однією з найбільших небезпек на шляху російської демократії є економічний розвал на Україні, що дедалі прискорюється. Адже стрімке погіршення умов життя і зменшення довіри народу до уряду розпалює в окремих силах у Москві настрої на користь відновлення контролю над Києвом. До того ж, безладдя на Україні супроводжується дедалі жорсткішими позиціями з питання про відмову від стратегічних ядерних ракет. Тому адміністрації США треба займатися проблемами України з тією ж інтенсивністю, з якою вона досі діяла щодо виживання демократії в Росії».

«Вашингтон пост».

Продиктовано в номер

І ми, Химко, люди

У Берліні відкрито міжнародну лінгвістичну виставку «Експолінгва-93». Це традиційний й для багатьох країн світу авторитетний збір провідних навчальних та дослідницьких закладів. Діяльність яких спрямована на вивчення мов, методичне забезпечення їх викладання, консультування в галузі лінгвістичної освіти.

Вперше в цій виставці бере участь Україна. Можливою нашої молоді держави в освітній галузі репрезентує Слов'янський центр Українського фонду культури. Різноманітна інформація, подана на нашому стенді, може дати відповідь майже на всі запитання тих, хто бажає познайомитися з Україною, зокрема, з її мовою та культурою. Важливим завданням української експозиції є сприяння поширенню ділових контактів вітчизняних навчальних та наукових закладів з їхніми іноземними колегами.

Конкретним питанням

діяльності майбутнього економічного союзу співдружності була присвячена нарада Консультативно-координаційного комітету СНД, що відбулася у Москві. Це нове міждержавне утворення, засноване на останній зустрічі глав держав СНД. Як відомо, Україна і Туркменістан заявили про свою участь у такому союзі як асоційовані члени. Це і визначало позицію делегації України, очолюваної віце-прем'єр-міністром В.Лещинським, на проведений наради. Значна кількість з розглянутих на ній питань були прийняті або доопрацьовуються з урахуванням пропозицій української делегації. Зокрема, це проект угоди про координацію політики в галузі цін та податків, а також проект угоди в галузі інвестиційної діяльності.

Експерти також продовжать роботу над визначенням умов приєднання держав до економічного союзу на правах асоційованих членів.

А тютюнець окремо...

Так званий «Законопроект про дружбу з Росією, Україною та іншими новими незалежними державами» ухвалила у вівторок палата представників конгресу Сполучених Штатів. Документ передбачає скасування багатьох обмежень у американських законах, які свого часу стосувалися колишнього СРСР і в нових умовах застаріли.

Втім поки що важко сказати, яким чином американські законодавці планують зміцнювати економічні контакти. Адже, як виявляється, законопроект не передбачає жодних змін в законах США, які регулюють експорт і торгівлю з колишніми радянськими республіками.

Сільради без виконкомів

На Буковині дві сільради — Михальчанська Сторожинського району та Вербіська Заставнівського району — ухвалили свої виконкоми, делегувавши їхні повноваження головам сільрад. Це, звичайно, прецедент, проте він не суперечить чинному законодавству.

Депутати одностайно проголосували на сесіях за таку форму самоврядування. Вони переконані, що у невеликих селах виконкоми недоцільні, оскільки вони створюють додаткову бюрократичну перепону, яких і без того вистачає на всіх шалях влади.

Передплата-94.

Люблять на Волині «Голос України»

Представник Президента в Ковельському районі Віталій Карпюк повідомив, що в багатьох господарств та організаціях району кращим виробничим коштом організації передплатують на наступний рік газету «Голос України». Так, з ініціативи голови колективного сільськогосподарського підприємства «Зоря» Володимира Поталчука, більше 20 примірників «Голосу України» передплатили на перше півріччя 1994 року кращим тваринникам, механізаторам, працівникам контролю.

Голова сілки сели «Прогрес» з Володимир-Волинського району Анастасій Вітрук повідомив, що коштом господарства газету передплатили 25-ти трудівникам. Читатимуть «Голос України» в наступному році і в колективному сільськогосподарському підприємстві «Зоря» Любешівського району, який керує Адам Коренчук. Тут також заохочено передплатити нашої газети кращих трудівників. По п'ять примірників «Голосу України» на наступний рік передплатили своїм працівникам керівництво Ковківського і Городоцького лісгоспів.

Редакція висловлює також щиру вдячність за підтримку газети колективом Гнідавського цукрозаводу, Луцького підшипникового заводу, фабрики «Лущанка», малого підприємства «Берегиня» отового підприємства «Укроттоспівари», лісогосподарського об'єднання «Волинськ».

Найстійкіший індекс нині у «Голосу України»: українського видання — 60955, російського — 60997. Передплату продовжено до 1 грудня.

«Сьогодні на зарплату не проживе навіть Президент»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.). Все це дало підстав голіві Комісії з питань соціальної політики і праці М.Білобоцькому заявити, що комісія ще 15 жовтня звернулася до Президиату Верховної Ради з доповіддю запитуючи про стан соціального захисту населення та тоді ж було прийнято постанову, за якою урядові пропонується розглянути два варіанти вирішення цього питання: чи то підвищити розмір зарплатної плати до рівня мінімального прожиткового бюджету, чи то відновити мінімальний закон про індексацію грошових доходів. Проте й досі (минул місяць) уряд так і не спромігся зреагувати. Отже, можна зробити висновок, що Кабінет міністрів зволікає розв'язання цього питання, свідомо чи не свідомо провокує страйки та інші засоби тиску на Верховну Раду.

Після виступу М.Білобоцького, головуєчий І.Плющ повідомив, що із

Кабінету міністрів надійшло офіційне звернення щодо виключення з порядку денного питання про визнання за таким, що втратив чинність, Декрету про тимчасове припинення індексації грошових доходів населення, підписаного виконуючим обов'язки прем'єр-міністра Ю.Зав'яльським. На думку уряду, скасування Декрету нічого не дасть, бо, по-перше, провести індексацію доходів, скажімо, за IV квартал 1993 року, можливо лише в лютому-березні 1994 року. Та й то (за законом) індексації підлягатимуть лише два з половиною розміри мінімальної зарплатної плати, що в умовах гіперінфляції зовсім нееквівалентно. Тому, на думку уряду, єдиним прийнятним методом регулювання доходів може бути лише періодичний перегляд мінімальних соціальних гарантій, у тому числі й мінімальних розмірів зарплатної плати та пенсій. Тож Кабінет міністрів обіцяє ще цього тижня розглянути ці питання.

Враховуючи це послання, можна твердити, що подальші виступи віце-прем'єр-міністра М.Жулинського, міністра праці М.Каскевича, міністра фінансів Г.Пятаченка, першого заступника голови НБУ В.Степанаха нічого нового в обговорення, за винятком якихось деталей, не внесли. Підбиваючи підсумок обговоренню, І.Плющ зазначив, що кожен з промовців має рацію по-своєму. А тому Верховній Раді це належить розв'язати питання валютного регулювання та енергозабезпечення і тільки по тому повернутися до питання соціального забезпечення населення. Під час денного засідання сесії відхилила проєкт закону «Про енергозабезпечення» та прийняла у першому читанні закон «Про державну таємницю».

Сергій ЛАВРЕНКО.

ВІДПОЧИНОК ПОДОВШАЄ

Можливо, до семи днів на тиждень.

Тож буде час займатися виборами

Ранкове засідання 17 листопада

Вже на початку засідання було прийнято 14 постанов, бо за словами головуєчого, на засіданні І.Плюща «людям треба працювати» і їм потрібні деякі рішення депутатів. Постанови, зокрема, скасовано подвійне підпорядкування військоматів — відтепер вони цілком підпорядковані Міністерству. Для забезпечення подальшого перетворення України на єдиний державний Кабінет міністрів затвердив перелік шкідливих речовин, які заборонено ввозити на територію країни, і порядок видачі дозволу на ввезення цих речовин згідно з вимогами та відходів. Генпрокурорів відіняти надано повноваження «вкладати угоди з іншими країнами про передачу засуджених. Прийнято постанову про створення з участю США національного центру з підготовки банківських кадрів.

Серед інших постанов щодо адміністративно-територіальних змін, що й прийняв депутат, є і така: «Про перенесення центру Польського району Київської області в село Радинка»,

тобто про розташування райцентру у менш забрудненому районі місці.

Без зайвих вагань прийнято і зміни до Конституції України та Кодексу законів про працю щодо встановлення 40-годинного робочого тижня. Адже раніше було підписано міжнародну конвенцію з цього приводу. Отже, час відпочинку трохи збільшиться.

Та, якщо врахувати крайнє напруження становище в енергетиці, то насамперед, спокійнішим через 20 днів, паскачі, економіки і масово безробіття. Про це говорив депутат О.Панасович і закликав негайно запровадити в країні надзвичайний, а може, й воєнний стан, бо безробіття неминуче підвищить рівень злочинності.

Обговорення енергетичних проблем було перенесено на наступний день. А депутати перейшли до, за словами депутата Козаренка, «закладання міни, яка вибухає після нас», тобто прийняття Закону «Про вибори народних депутатів України».

Голосуєчи постановою, народні обранці відхилили пропозиції про

зменшення кількості депутатів Верховної Ради та про обрання депутатів за відносною, а не абсолютною більшістю голосів. А це, на думку деяких, дасть змогу зупинити «хлопотливі» двоєпартійні вибори і блокування окремих кандидатів. Не погодився зал і з пропозицією С.Головатого декларує в Законі багатопартійні засади виборів. Хоча, по суті, проєкт цього не заперечує.

Найбільш загрозливим обговорення, коли зашло про право трудових колективів висувати своїх кандидатів у депутати. Було чимало противників цього, адже в трудових колективах завжди є представники різних політичних течій, а сам він має бути поза політикою, і парткомів на підприємствах уже немає. Депутати не погодилися і з цими міркуваннями.

Подальше обговорення Закону тривало на денному і вечірньому засіданнях.

Олексій БРЕУС.

Інтер'ю в кулуарах

Валерій БАТАЛОВ: Новий парламент діятиме на постійній основі, отже в ньому працюватимуть професійні політики. Майбутні парламентарії не будуть уже такими собі деставістами у своєму окрузі, набий тривогу, товари. Тому 250 депутатів — оптимальна кількість для нового вищого законодавчого органу України. Не кажучи вже про те, що утримання такого парламенту обійдеться багатомільйонами.

Микола КОВАЛЕНКО: Вже напруження певний досвід роботи саме такою кількістю депутатів. Та й в округах є певні напруження. А обсяг роботи, як це буде на нових обранців, потребує більш достатньої кількості. На мою думку, меншою кількістю ніж 450 членів парламенту можна просто «залатати» опрацювання законодавчих документів у комісії.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Заява Прес-служби Президента України і Кабінету міністрів України

12 листопада ц.р. Верховна Рада України наклала вето на Указ Президента України від 12 жовтня 1993 р. № 447 «Про випуск Державних товарних облігацій національних ресурсів України». У зв'язку з цим до Прес-служби Президента України і Кабінету міністрів України надходять численні прохання вітчизняних і зарубіжних журналістів, представників ділових кіл і громадськості, працівників закордонних дипломатичних представництв роз'яснити ставлення Президента до цього рішення Верховної Ради.

За дорученням Президента Прес-служба робить заяву, яка подається нижче.

Економічна діяльність такої акції, як випуск Державних товарних облігацій, обговорювана в доповіді Міністерства фінансів на пленарному засіданні Верховної Ради. Відповідні роз'яснення давалися і в засобах масової інформації.

Головна мета цього фінансового проєкту — залучення серйозних капіталів через зовнішню економіку, з метою залучення іноземних інвестицій та їх ефективне інвестування в економіку України. Це дозволило б значно прискорити впровадження новітніх технологій, передового досвіду управління, сприяти б швидшому інтегруванню нашої економіки в світову економічну систему.

Передбачено страхування, резервні механізми, які гарантують успіх проєкту і не пошкодують нашу державу у несприятливих становищах.

Що ж до твердження, ніби Указ накладає «табу» на приватизацію, передає в заставу все державне майно, то для нас це істотно буває серйозним підстав. Заставою можуть стати лише основні фонди і товари тих державних і недержавних підприємств, які потребують валютного кредитування, і лише за їх ініціативою. Форма власності на заставлене майно не має жодного значення для кредиторів. Це жодним чином не впливає на повноваження особи емітента, яким виступає Міністерство фінансів України.

Форма власності може змінюватися і в період дії кредиту. Отже, не існує жодних перепон для процесу приватизації. Використання уповноважених осіб — недержавних підприємств, які діють під наглядом Міністерства фінансів України, дозволяє, по-перше, уникнути адміністративно-бюрократичного використання зовнішньої облігаційної позики, по-друге, збільшити її від статусу державного зовнішнього боргу.

Точно так само, як і в країнах Європи, так само, як і досвід інших посткомуністичних держав, свідчить, що здійснити структуру перебудови економіки можна тільки через залучення солідних зарубіжних інвестицій.

Чому ж Україні не скористатися таким досвідом?

Своїм вето на Указ Президента Верховна Рада заблокувала надходження зарубіжних капіталів в Україну. Економічна діяльність була піднята політичними міркуваннями. Це засвідчує, що значна частина народних депутатів, прихвилюючись популістськими гаслами і декларациями, керується не економічними інтересами, а власними вульгарнопопулярними розрахунками. І навіть ті, і країні праць, наляканими інших фальшивими гаслом «крайню розпорядку», показали народowi України і всьому світові, що вони на ділі виступають противниками реформ, не бажаючи жодних дій на ринковій економіці. І дії як ніяк не співпадають з інтересами народу, завдають шкоди іміджу нашої держави у світовому співтоваристві.

І в тих, і в тих мета одна: заблокувати реформи, довести ситуацію до вибуху, щоб скористатися цим у своїх політичних цілях, а потім всю вину перекласти на Президента. Але це дорога до конфронтації. А заложниками будуть люди, від імені яких народні депутати «захисають» Україну.

Президент як легітимна особа несе відповідальність перед народом за свої рішення. Верховна Ж Рада, наклавши вето на його Указ, відмовляє йому в праві на таку відповідальність. Відносна вона й не бере цієї відповідальності на себе.

Більше того, якщо перенесенню своєї відповідальності на Президента Верховна Рада призначила комісію для з'ясування обставин, пов'язаних з підготуванням Указу, тобто приєднала собі право втручання у процес підготовки документів Президента.

Президент України, діючи в межах своїх повноважень, робить і не робить все від нього залежне для зміцнення економіки країни, в тому числі й шляхом залучення іноземних інвестицій.

Дуже б хотілося, щоб передбачено на боротьбу, яка вже, по суті, розпочалася, як окремі народні депутати, так і всі парламентські угруповання, не зважалися до боротьби обстоюючи як корпоративні інтереси, щоб вона не стала на шляху докорінних економічних перетворень, завдаючи таким чином серйозної шкоди Україні.

Президент України для доручення своєї службам виконувати роботу над з'ясуванням проєкту, враховуючи при цьому конструктивні зауваження і пропозиції, висловлені на засіданнях постійних комісій та на пленарному засіданні Верховної Ради України, і залучаючи до праць над ним ширше коло фахівців.

Наблито! Половання за особняками, зведеними для постраждалих від Чорнобиля

В селищі Дубище Рожищенського району Волинської області, яке буде вжито котом Мінчоробила, мають жати переселенці із села Діброва Олевського району Житомирщини. Все споруджено 363 будинки. Це — однієї доповнення котеджі збудованого на дві, три й чотири кімнати. Майже 100 будинків ще не завершені. Чому? Причини різні. Але спершу про тих, хто вже поселився.

Оперти на заселення будинків, ліміти капітальних вкладень на які передавав Житомирський облігонком, має видавати селищна Рада на підставі мірського облігонка. Відповідальність за організацію заселення й уведення в експлуатацію будинків покладено на Рожищенський районний держадміністрацію та управління Волинської облігонка. Інструкції в справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Власне, все так ніби й було: списки подавалися акуратно, вказувалися номери будинків, прізвища власників тощо. Не бу-

ло тільки відповідальності в тих, хто це робив. Так, нещодавно виявилось, що майже 40 котеджів в цьому селищі отримали люди, яких аж ніяк не можна віднести до постраждалих наслідком аварії на ЧАЕС. У країні обсяжки селища з грубим порушенням житлового законодавства України посилалися перший заступник і заступник глави Рожищенської райдержадміністрації Богдан Сидорук і Леоніт Ткачук, консультанти Рожищенської районної Ради з питань депутатської діяльності, проведення виборів і референдумів Галина Захарова, два заступники начальника райвідділу внутрішніх справ Микола Нівичик і Микола Супрунчук, помічник начальника РВВС Володимир Сидорук, голова Носачевської сільської Ради народних депутатів Петро Ходанський, інспектор РВВС Олександр Чмариук та цілий ряд інших. Більшість з них взагалі не перебували на квартирному обліку. Ім просто сподобалися особняки. Кажуть, це було зроблено без погодження з Житомирською облігонка. А як насправді, то, може, знайдуться в Україні люди,

які виведуть все це на чисту воду.

Ось ще один список, згідно з яким (це вже було погоджено з Волинським і Житомирським керівництвом) в селищі виділено житло прокурорів Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Петрові Пастуху... Одне слово, в особняках селища живуть керівники прокуратури, Рожищенського району Миколі Конопетку, начальнику райвідділу внутрішніх справ Володимирові Налаявцю, начальником районного відділу СВУ Валерію Матвійчуку, секретареві райдержадміністрації Пет

ПРИВАТИЗАЦІЯ В ЧЕХІЇ

Система приватизації у Чехії містить такі елементи:

1. Повернення захопленої державою власності колишньому господарю (реституція).
2. Повернення і передача власності муніципалітетам (муніципалізація власності).
3. Перетворення соціалістичних кооперативних господарств у приватні кооперативи і приватні компанії.
4. Мала приватизація, тобто продаж дрібних об'єктів власності.
5. Велика приватизація або заучерна (куповна) приватизація на основі розподілу акцій серед населення з метою зміни державної форми власності на приватну.

Приватизацію здійснюють і з допомогою заучерів, і з допомогою традиційних форм (через наявні групи).

Запуск процесів приватизації здійснювала держава, її належала провідна роль в ініціюванні приватизації. Процес розпочинався з інвентаризації державної власності, складання списків державних підприємств і організацій, що підлягають приватизації. Обирався найкращий шлях приватизації кожного об'єкта власності за конкурсом приватизаційних проектів. Спочатку їх оцінювало відповідне міністерство, потім рішення приймало міністерство приватизації, а практично процес приватизації здійснював Фонд національного майна. Конфліктні випадки і питання прямого продажу розглядала спеціальна комісія Кабінету міністрів. Призначені для цього підприємства мали можливість приватизуватися в різний спосіб.

Оцінку державного майна було поставлено в залежність від методу приватизації: на основі балансової вартості або ринкової вартості (виходячи з прибутковості підприємства). Різниця між старою і продажною ціною сягала 2-10 разів.

Малу приватизацію в Чехії здійснювали централізованим шляхом. Міністерство приватизації на рівні районів створило комітети з питань приватизації.

У першому раунді малої приватизації іноземному капіталу не дозволили брати участь, у другому раунді він брав участь. Але іноземці купували магазини і в першому раунді через підставних осіб. Обмеження участі іноземного капіталу пов'язане з намаганнями ухвалити досвід Угорщини, де дуже багато власності скупили іноземці. Загалом у конкурсах взяли участь 292 приватизаційні проекти за участю іноземного капіталу.

У Чехії нині майже немає державних магазинів і державної роздрібно-торгівлі. Приватизація магазинів відбулася в три способи: через процес реституції (16 тис. магазинів повернули старим господарям), магазини були продані через

аукціони, в тому числі й на основі конкурсів проектів (23 тис. магазинів продали за рік), через купонну приватизацію (2 тис.). Приватизовано було об'єктів на суму приблизно 32 мільярди крон. Основні бази були приватизовані через аукціонування. Приблизно 50 відсотків магазинів вийшли зі сторінок людей. Дехто з таких працював в одному магазині, а купив інший. Протягом 6 місяців у Чехії обслуговування потігло. Нові власники перебували в них. Після цього сервіс анкету покращився. Певні труднощі в продажу товарів постали у зв'язку з тим, що перші два роки було заборонено перепрофілювати продуктові магазини. Окремі спеціалізовані послуги, наприклад чистення одягу, в деяких випадках передали муніципалітетам.

Слід відзначити, що в Чехії, по суті, не було шокової терапії, зате була соціальна згода. Три сили — уряд, профспілки і підприємці — змогли домовитися між собою.

Що ж до купонної приватизації, то треба підкреслити: купони були потрібні для прискорення і широкого підтримки процесу перетворення відносин власності з боку населення. Чехія враховувала досвід Угорщини, де приватизація була елітарна (більшість власності одержали попередні керівники). В Чехії хотіли уникнути цього на основі демократизації приватизації. Як свідчить практика, робітники надають перевагу заучеру, щоб не купувати акції власним коштом. За заучерної приватизації акції розподіляють через купони.

Хайбилом було б вважати, що результатом приватизації в Чехії є створення суттєво приватних підприємств і банків. Насправді реальна картина на підприємствах така: 75 відсотків — купонна приватизація, решта — власність Фонду національного майна. Понад 50 відсотків капіталу в приватизованих банках належить державі.

Кредити для охочих, тих, хто оголосився брати участь у приватизації, дають комерційні банки. Для участі в аукціоні і конкурсі проектів необхідна довідка банку. Тут потрібно наголосити: вирішальне значення для успіху приватизаційних процесів у Чехії мала наявність вільних кредитних ресурсів (щого аж ніяк не можна сказати про Україну). Для приватизування було виділено 40

1. Як громадяни стали власниками

заці на 2,5 тисячі підприємств було подано 11 тис. приватизаційних проектів. Було виставлено на приватизацію майно на суму 33 мільярди крон (дві третини чеського і одна — словацького). Нерозпроданими залишилися акції на суму 5,5 мільярда крон.

Заучерна приватизація — найшвидший спосіб приватизації. Та є в нього й певні недоліки. А саме: 1) відбувається розпорошення акцій, що ускладнює процес координації; 2) заучерна приватизація не дає приписання капіталу; 3) неминуче утворюється протягом певного часу таке становище, коли міністерство вже не керує, а власники ще немає (в цій ситуації ні менеджери, ні робітники не знають, чи будуть вони працювати на цьому підприємстві). Під час проведення приватизації в Україні слід певною мірою нейтралізувати ці недоліки. І все ж такі, обираючи між двома моделями безплатного розподілу власності — чеською і польською (розподіл власності через приватизаційні фонди без зайвої мороки), треба враховувати не лише минуле, а й пліс чеської моделі.

За заучерної приватизації люди здають акції в інвестиційні фонди, засновані банками. Фонди беруть участь у раді директорів, змінюють поведінку компанії. Економіку Чехії нині контролюють банки, приватизаційні фонди і компанії. Економічна міць зосереджена в їхніх руках. Але тут криється небезпека того, що фонди підмінятимуть собою міністерства і Держбанк, випливають на політику. Залишається відкритим питання: яка система краща — ця чи вільний ринок у США? Приватизація як система забезпечує більшу стабільність ринку цінних паперів. У Чехії 450 приватних приватизаційних фондів. Найбільший з них має 900 тисяч акціонерів. Фонди (акціонерні товариства) створюють нові фонди (закриті товариства, які мають право тільки на частину майна). По суті, приватизаційні фонди і

компанії в Чехії відіграють роль венчурного капіталу, а не звичайно роль приватизаційних фондів. Ця система близька до німецької, але має й особливості.

Яким чином цей досвід можна спробувати до умов України? Вільність наших підприємств неконкурентоспроможна, отже, треба зробити великі капіталовкладення. Потрібен великий інвестор, який вкладатиме кошти (стратегічний інвестор). Ідеться про пошук реального власника. В Україні стратегічними інвесторами могли б стати комерційні банки, що інвестуватимуть через фонди і через кредит, інвестиційні фонди, акціонерні і страхові компанії, приватні компанії, фізичні особи. Широка приватизація в Україні без великих фондів та іноземного капіталу неможлива.

Ще один дуже важливий бік справи. В ході приватизації в Чехії ніхто не здобув спеціальних переваг. Зокрема, не було закритих аукціонів. Профспілки вимагали особливих прав для трудових колективів, навіть потрогували страйком, але ніяких пільг для трудових колективів не було надано. Банки, що одержували приватні кредити, — не кредит для купівлі підприємств. Звичайно, за умови високоякісного приватизаційного процесу.

Комерціалізація, корпоратизація, оренда, викуп трудовим колективом, закриті аукціони — це ще не приватизація (але в Україні немає навіть цього). Це комплекс важливих, але не приватизаційних заходів. Акціонерне товариство, де 100 відсотків акцій державні, — це державне підприємство. Акцію закритого колективу не можна продати, немає ліквідності. Акціонер — частина групи. Якщо немає права власності на частину майна, то тим самим немає і приватної власності. Але у нас навіть оренди чинять перепони.

У Чехії розпочали другу хвилю приватизації, на яку виставлено 2 тисячі підприємств на суму 150 млрд крон. Вже узгоджено всі приватизаційні проекти. В січні 1994 р. розпочнеться технічний процес зміни власності. Друга хвиля принципово не відрізнятиметься від першої. Але все ж такі матиме певні відмінності, а саме: 1) питома вага купонної приватизації нижча; 2) зростає питома вага прямої приватизації — аукціони, конкурси, акціонування; 3) зменшуються тільки ті фірми, які дали промаки і можуть його фінансово забезпечити; 4) добрано ті підприємства, які не були включені в першу хвилю приватизації (хімічні, великі комбінати, сільськогосподарські фірми).

І ще один, дуже важливий для нас, висновок. Потрібні швидкі зміни в законодавстві по ходу приватизування, тому потрібен тісний контакт уряду з парламентом. За умов тертя між ними, тим більше їх конфронтації, приватизація неможлива. І, звичайно, для здійснення приватизації України потрібен свій Вацлав Клаус.

Володимир ЧЕРНИК,
доктор економічних наук,
професор.

Прага — Київ.

(Закінчення. Початок на 2-й стор.)

Як бачимо, не заселятимуть 26 будинків. Чому? Пояснення цього в «дозволи» немає. Треба розуміти так: робити з ними, що хочете. На Волині так і вчинили люди, які, коли не перебували в зонах радіоактивного забруднення. Так, дано дозвіл на виділення в селищі трьох садиб для Рожницької італофабрики і 9 садиб для колективного сільськогосподарського підприємства «Заріччя». І це тоді, коли в самах Рожницьких майже 300 чоловік чекають на поліпшення житлових умов, з яких 140 перебувають в черзі на першочергове одержання житла, 32 — на позачергове. В районі потребують житла 5 учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

Чому ж не бачать цих людей? Можна, звичайно, погодитися з думкою, яка широко побутує в Рожницьких, мовляв, деякі мешканці і Житомирщини не хочуть переселятися до Дубни. Але навіть коли і є такі випадки, то не це не означає, що кождий може на роздавати будь-кому. На Волині є кілька районів, мешканці яких проживають в зонах радіо-

активного забруднення. В Маневицькому районі, наприклад, села Липилісе і Галузі віднесені до зон об'єктивного відселення. Тут проживає 900 сімей. На Волині це відомо всім. Важко повірити, що керівники обласного управління в справах захисту навколишнього середовища в аварії на Чорнобильській АЕС, як очолює Іван Фурів, не знали про порушення в розподіл житла в селищі. Щоправда, це питання збираються розглянути на засіданні колегії при представнику Президента у Волинській області. Поворотити є про що. Коли навіть поблизько знайомилися з життям і побутом переселенців в Дубні, то напрошується думка, що дуже хочеться комусь, щоб якомога менше людей з Дубни переселилося на Волині. І це не тому збудовані садиби протягом тривалого часу порожні.

Наша газета 15 грудня 1992 року писала про кричущі недоліки, навіть безлад на будівництві житла в цьому селищі. Ще рік тому належало спорудити школу, торговий центр, будинок культури, амбулаторію, лазню, церкву, тощо. Усе це залишилося

на папері. Поблизько тільки скарг на погане будівництво: сідають фундаменти, тріскаються стіни, тече покрівля...

Кілька днів тому знову побував у Дубні. Стояв морозний день — мінує десять. А в селищі три дні не падають гази. У будинку Алли Вогнової вишло з ладу опалення, розморозилися радіатори. Невдоволення клієнтів від кождого по вулиці Польовий переселення з Дубни Григорію Сімончуку. Коли господар запросив мене зайти — аж страх узяв: вибиті вікна, разом з одірками вирвано двері, зіпсований опалювальний котел, розвірані радіатори... Дякуйте, але в такому приміщенні й собака не витримає.

І хоч би що завітав сюди, щоб зустрітися з людьми, вислухати їх. Сором. Ходимо сівтами з простягнутою рукою — може хто подасте для чорнобильців. І подасте. А вдома, у власній хаті, вивираємо з рота, крадемо в того, хто вже обфранданий долею, в якого голова покрита пошлем Чорнобиля. І що то ми за люди такі? Не хтось же нам робить шкоду, а ми самі себе зневажаємо.

Не знаю, яким побитом, але люди дізналися, що до Дубни приїхав кореспондент. І за якихось 15-20 хвилин зібрався в кабінеті голови селищної Ради Андрія Ковальчука. Голі діди бідолахи. Майже п'ятдесят жінок, одна поперед одну, більш як дві години надсадними голосами виклали мені свої кривди, на які шоденно наражаються і побути. Зі слівзами на очах говорили, що їхні діти вже забули смак молока, сметани, до магазину рідко коли зовозять хліб, діти часто хворіють, не ходять до школи, ліків неможливо купити, замість належних на одного чоловіка 27 кілограмів цукру на рік дали тільки по 12 кілограмів...

— Ми нікому тут не потрібні, нам так і кажуть: «Ми вас сюди не просили приїжджати», — кризь слізьми казала Марія Шершеня. — Дайте мені машину, я заберу пожиток і поїду до своєї Дубни...

— Місцеве керівництво посилається в краєвих будинках, а нам дали гірші, обурювалася Ганна Омелян-

чук. — Якщо немає газу, то нехай їм бодай грукби в хатах поставляли...

І зашла до Києва, хотіла потрапити до Президента, почитати депутата Яворського, та мене не допустили. Залишила їм скарги, але ніхто не відповідає, ніхто не хоче прийти до нас, щоб навести тут порядок... — вимучувала слова Надія Самчук.

Може й ви зробите, як всі, хто сиди іноколи віддає: заведе їх в Ідальню, нагородить, напоїть, покажуть краєві будинки та й і продовжать з повною торбюю...

Довелося мені вислухати чимало слізних прохань до Президента України, народному депутату В. Яворського, представника Президента у Волинській області В. Вайденчука, Генерального прокурора уряду України... Та найголовніша з них така: «Примішлі до нас спеціальну комісію: хай подивляться, як живуть чорнобильці, як дотримуються законів».

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Унікальні технології, вдале поєднання природних джерел сировини, потужна інженерно-конструкторська база підприємства, а головне — його люди-трударі перетворили слов'янське виробництво об'єднання «Хімпрому» у велета хімічної індустрії України. Деякі з видів його продукції — гідрат окису кальцію, хімічно осаджене крейда, трифлюорид натрію належать до стратегічних. Без них, наприклад, солі, ніяк не обійтися кожному із нас.

Свого часу про «справу Креча» добряче «накричали» засоби масової інформації — як місцеві, так і республіканські. Хто стійко захищав генерального директора ВО, академіка, депутата, вбачаючи в його особі візеріє під-

ностанійно на адресу правоохоронних органів України та області з приводу факту порушення карної справи про крадіжки в особливо великих розмірах на ВО «Хімпром» було прийнято і направлено лист-протест, в якому Е.Креча взято під шквалити захист, а дії його повністю виправдовують. Були в цьому документі, на якому, як кажуть, ще не встигло висохнути чорнило, і такі колективні рядки: «Креч Е.Е. очолює наш колектив наприкінці 1990-го року. Він постійно виявляв турботу про трудящих ВО. При ньому, незважаючи на тяжкі економічні умови, об'єднання нарощує темпи виробництва. Настійно вимагаємо із великою увагою пошанувати до нашого листа.

до: діяти цілеспрямовано, енергійно за будь-яких обставин. Своє аплуза ділові люди-ни він продемонстрував ще раз, направивши по бартерній угоді із-за кордону на рідний «Хімпром» 14 новеньких «Волг». Звичайно, дехто розцінює це, як звичайнісінький «царський жет», але більшість — як спробу хоча б таким чином допомогти своєму кораблю, що потопав без капітана: продале, мовляв, машини. І будуть вам чимали грошенята. Саме так невдово-вчинили на підприємстві, адже вартість одного такого автомобіля становила понад 57,5 мільйона карбованців. Незаперечно, то вагомий внесок у хімпромівську скриню! Згадав вище конференція відбулася, нагадаємо, у чер-

тальне будівництво. Не кращі справи і з розвитком соціальної сфери. Майже завершено будівництво житла, медсанчастини. З причини фінансової скрути змусили бути передати свої дитячі садки на баланс міськвико, відмовитися від оренди літака Як-40, продати 12-місну яхту на Оскольському водосховищі, вивезти з свого штатного розкладу колектив придбаного колись когоспу...

Складне фінансове становище «Хімпрому» його нинішнє керівництво, здається, сподівається виправити за рахунок, перш за все, тих самих традиційних і нових експортних поставок своєї продукції, і, передусім — трифлюориду натрію. На нещодавній зустрічі, що відбулася тут із виконавчим директором фірми «Хімтекс» паном Е.Бладедером, вироблено, нарешті, угоду, один із пунктів якої, дійсно, важко переоцінити: «Залежно від умов поставок шина на трифлюорид натрію не повинна бути нижчою 410 американських доларів за тонну». Тож, є надія, що до-ларові ін'єкції допоможуть запобігти «Хімпрому» неминучого, здавалось би, економічного краху. Про це свідчить і оптимістичний настрій виконуючого обов'язки генерального директора виробничого об'єднання Юрія Бахмута, який під час нашої зустрічі категорично виголосив: «Попри всілякі труднощі наше підприємство житиме, бо його продукція, найдешевша на Україні сода, завжди була і буде потрібна людям». Так, на сьогодні «Хімпром» має заборгованість з усіх напрямів у сумі понад 4 мільярди карбованців, констатує в.о. генерального, але ж є і актив. Зараз на складах ВО лежить сировина на суму понад 3 мільярди карбованців, готова продукція — більш як на 200 мільйонів. І завершує: «Наше майбутнє благополуччя — це наша праця, кожна тонна виготовленої нами продукції».

Ну що ж, дай Боже, щоби авенітет нового керівника передався безпосередньо і трудовому колективу! А поки що розлагоджена виробнича машина «Хімпрому» продовжує буксувати над фінансово-економічною пірною. Хоча у жовтні спрацювали дещо краще...

І ще про одне. Не будемо ділити історію життя «Хімпрому» на «кресчівські» і «післякресчівські» періоди, як дехто вже намагається це робити. Час все розставити на свої місця. Але й зволікати з розв'язанням горезвісної «справи Креча» не годі. Як же то робота при двох живих керівниках? Сам відчув і почув, що настрій у трудовому колективі далекий від нормального, він, як такий, розпадається на очі. І тут ірраціональне слово в «слов'янській історії» має сказати Закон, перед яким, як відомо, всі рівні. Чим скоріше, тим краще для всього «Хімпрому». І не тільки. Тож, чи довго ще чекати?..

Юрій ДОЩЕНКО,
Слов'янський район,
Донецька область.

Колонка власкора

А льон цвіте...

На адресу державного підприємства «Рівеньон» надійшло повідомлення від президента дирекції підприємницької ініціативи з американського міста Сан-Франциско за підписом Роберта Міллера: «... Наші поздоровлення з нагоди нагородження підприємства міжнародною медаллю «Золота зірка»... Отже, рівненських текстильників знають не лише в Японії...

Конвертоване сало

Дещо впає курс американського долара в Рівному — в останні дні його продавали за 26 тисяч карбованців, купували за 25 тисяч. А ось сало у м'ясному павільйоні «Ягугуло» на 27 тисяч і більше. Так що нехай американці не дуже пишуться — у нас теж є дещо...

Світло «Просвіти»

Рівненщина відзначила 125-річчя Всеукраїнського товариства «Просвіта». На ювілейному вечорі говорили про її тернистий і славний шлях. Багато з присутніх за просвітницьку діяльність відбували покарання у в'язницях і таборах — за часів і польської, і совєтської окупації. Обласною премією «Просвіта» відзначили художника з Гошці Олександра Лаверина — за відтворення волинського іконопису та писанкарства.

«Я і гітара»

Тиждень тривав в обласному центрі міжнародний студентський фестиваль з такою назвою. Приїхало понад сто студентів, і не лише з українських міст, а й з Брянська, Мінська, Москви. Тирапольці... Найкращими виконавцями авторської пісні визначено студентів з Дрогобича.

Брифінг у в'язниці

Він відбувся в установі зі специфічною назвою — ОР-318/96, що в селі Городище Рівненського району. Начальник відділу з виконання покарань УВС полковник внутрішньої служби М. Красько та його заступник М. Павлюк, а також керівник установи відповіли на запитання журналістів. Можна було ознайомитися з умовами суворого режиму. Не мед, звичайно, але жити можна. Здійснюються перші кроки переходу від гугальської до європейської системи утримання в'язнів — збільшено вільне листування, дозволено кількість побачень, відмінені номери на пацках, можна носити коротку зачіску...

Повалили лінію

Ні, не лінію партії — це зроблено раніше, а тепер взялися за лінію зв'язку. Два брати з когоспу імені Чапаєва Микола та Юрій Н. — «на замовлення» виграли трактором 19 стовпів на лінії Дубровиця — Лугове і відвезли замовнику для ремонту хліва... Так скоро й до колон Верховної Ради доберуться...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Реклама

Фірма «Ятрань» реалізує електромеханічні друкарські машинки «Ятрань» з російським, російсько-українським та латинським шрифтом.

Телефон у Києві: (044) 546-63-27.

Двовладдя по-хімпромівськи, або Хто потерпає, коли слідчі дії провадяться повільно

приємця майбутнього, то не менш професійно обізнав Е.Креча брудом, прозоро натякаючи на мафіозний характер його діяльності. Та що преса, коли навіть відповідні органи, вищі інстанції, яким сам Бог і обов'язок веліли розібратися, врешті-решт, у всій оцій «слов'янській історії», ніяк не поспішають внести ясність. Складається враження, що в Донецьку Е.Креча прагнуть будь-що «потопити», а в офіційній Україні і далі беруть під захист. Чи не парадокс: у той час, коли місцеві правоохоронні органи відшуквали вже колишньому депутату «Гідне» місце на нарах, на березі Тензи він був удостоєний звання «Підприємцю року». Сам же Едуард Едуардович, який уже тривалий термін знаходиться у в'язничній в Австрії (до речі, туди, після звільнення з-під арешту, не так давно прибула і його дружина), категорично відкидає звинувачення на свою адресу. Іншими словами: кожен у цьому конфлікті відстоює власні позиції, принципи, правоту. І, певне, власні інтереси.

А що ж трудовий колектив «Хімпрому»? Чи визначився він остаточно у цьому затаєному, болючому конфлікті? А чи, можливо, почуває себе, як у тім прислів'ї: «Пани скруться, а в мужиків чуби тріщать»? Відповідь на ці непрості питання дала, здавалось би, чогогори́чна червнева конференція трудового колективу ВО «Хімпром» (у народі — содовий завод), яка хоча і скликалася для підбиття підсумків кологовору, ставила за мету розібратися, перш за все, зі своїм вчорашнім кумиром, а нині — «закордонним директором». Що і було зроблено із пролетарською безкомпромісністю: в усіх своїх бідах останнього часу хімпромівці звинуватили одну людину — свого генерального. Шоправда, перепало на горіхи і деяким його заступникам та помічникам.

Як уже в нас повелося, колективні рішення сумніви не підлягає. І все ж дещо не зрозуміло, приймали мені. Ажده всього за три місяці до згаданої конференції на представницьких зборах того ж трудового колективу майже

Це крик душі кожного із нас. Хай переможе справедливості закон!.. То нагадаємо, був «крик душі», як свідчить документ, аж 526 хімпромівців, що представляли весь колектив об'єднання! Та, певне, «покричалися» за Креча. Бо уже через нетривалий термін у колективній свідомості раптово відбувається поворот на всі 180 градусів.

Дивина, та й годі! Невже ж чотирирічний колектив ВО такий був зляканий всемогутнім нібито Кречем. Так «затодованим» імпортом від нього, що півторарічне рабське мовчання урвалося після «втечі-вирядження» генерального директора за кордон? Невже про всілякі неподобства, кричущі факти почули і дізналися тільки на вишгаданих конференціях. І не вже ж лише оця трійця — генеральний, його заступник, головбух — винні в тому, що сьогодні підприємство переживає найжорсткішу кризу у своїй майже столітній історії? Що нині з нього люди звільняються сотнями протягом місяця?

І ще про одне — про те, так би мовити, етичний бік справи. Певне, для того, щоби остаточно виказувати праведний гнів на адресу того, хто сьогодні перебуває, хай і з причини, не бідним зрозумілим і з'ясованим, далеко-далеко, не треба багато хоробрості. Бити заочно, як відомо, і легше, і безпечніше. Та хіба обов'язково було чекати для цього стільки місяців? Принаймні, це можна було зробити і на тих безрезультатних колективних зборах, тим більше, що «винуватець всіх теперішніх бід», тоді вже опальний Е.Креч, ще був зовсім поруч — очолював «Хімпром».

Захистити в даній ситуації поведінку самого Е.Креча вважало за справу недоречну, бо він і сам, поспішаючи на хворобу, не з'явився на конференцію із далекого закордонства, не з'явився перед колективом. Хоча мав це зробити — бодай у письмовій формі... Та все ж невдовзі він нагадав про себе слов'янським, здійснивши своєрідний «директорський демарш». Не звертаючи уваги на висловлену йому колективом «Хімпрому» недовіру, Е.Креч залишився вірним власному кре-

ні. А невдовзі, наприкінці літа, на «Хімпромі» стало відомо, що наказом міністра промисловості А.Голубченка Е.Креча відсторонено від обов'язків генерального директора ВО. Шоправда, не остаточно, а, як зазначається у наказі, «на період проведення попереднього слідства по порушенні у відношенні Креча кримінальної справи». А відсторонення зовсім не означає, що — звільнення. Певне, Мінпром України вирішив не поспішати із спалюванням усіх мостів за Кречем до закінчення слідства, яке ще невідомо чи завершиться...

А тим часом «Хімпром» — це донедавна одне із провідних підприємств хімічної промисловості України — продовожене ліхонаментами. Спад виробництва стягнув критичних розмірів. Скажімо, у вересні план виконано лише на 60 відсотків, що складає 40,2 до відповідного періоду минулого року. Випуск готової продукції виконано лише на 30 відсотків. Ні один член у вересні не впорався із виробничим завданням. Готова продукція ледь-ледь реалізується, тож скупчуються і скупється на переповнених складах. З причини дестабілізації виробництва, різкого зменшення його обсягів падає зарплата хімпромівців: сьогодні вона становить в середньому 180—200 тисяч карбованців. Масово «розбігаються» на інші підприємства міста, де умови кращі і платня вища, кваліфіковані спеціалісти і робітники. Начальник цеху очищення бікарбонату натрію Олена Винниченко скрушно повадила: «Такого ще в нас не було. Розраховуються ті, на кому протягом багатьох років трималося наше виробництво — добросовісні люди, кваліфіковані робітники. А це страшно!» Обладнання здебільшого застаріле. Реконструкція підприємства майже не проводиться, як і капі-

Р.С. Отож об'єктивно випливає такий висновок: підприємство, яким більш-менш вдало керував Креч, заліхомило тоді, коли проти цього директора почали кримінальну справу. Якби завершили її чітко й оперативно, все б, певно, стало на свої місця. Точніше, хтось би сів на відповідну лаву або не сів. Але справа затягнулася мало не на рік і тягнеться досі. І в даному разі підприємство, тобто економіка, розпачується за повільні слідчі дії. Чи не надто висока ціна? Чи слідчі дії повільні тому, що хтось шукає чорну кішку в темній кімнаті, а її там немає?

CASIO®

Аудіо-відео товари і музичні інструменти
Останні досягнення в галузі електронної технології покращать Ваше життя

CASIO є провідним світовим виробником телевізорів на рідких кристалах і електронних клавішних інструментів. Використання оригінальної електронної технології привело до створення портативних телевізорів на рідких кристалах, які можуть супроводжувати вас скрізь.

Електронні клавішні інструменти по-новому відкриють вам усе багатство світу музики. CASIO - це ім'я, яке заслужило з 1987 року на повну довіру завдяки високій якості й надійності пейджерів та інших індивідуальних засобів зв'язку.

У нашій фірмі ми пишаємося тим, що нам вдається використовувати усю досконалість найновіших досягнень електронної технології, щоби почуватися комфортно.

АУДИОВІЗУАЛЬНА АПАРАТУРА І ОБЛАДНАННЯ ЗВ'ЯЗКУ

ПРИЙМАЧ-ПЕЙДЖЕР

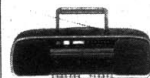
Компактний пейджер із звуковим сигналом і визначником номера

NP - 130

- 12-цифровий дисплей з табло на 6 літер
- пам'ять із захистом
- банк даних (20 сторінок з обсягом 6 літер і 20 цифр)

СТЕРЕОДВОХКАСЕТНИЙ МАГНІТОФОН З ПРОГРАВАЧЕМ КОМПАКТ-ДИСКІВ

CD - 610 W

- система посилення басів
- 20 довільних програм
- прискорений запис
- цифрова надбудова

СТЕРЕОМАГНІТОФОН З РАДІОПРИЙМАЧЕМ

SD - 200S

- система посилення басів
- 2 діапазони (AM/FM СТЕРЕО)
- вбудований мікрофон

КОЛЬОРОВИЙ ТЕЛЕВІЗОР З РІДКОКРИСТАЛІЧНИМ ЕКРАНОМ

TV - 3500

- екран - 3,2 дюйма
- високоякісна матрична система
- 7 ТВ систем

ПОРТАТИВНИЙ ПРОГРАВАЧ КОМПАКТ- ДИСКІВ

PZ - 1000

- система посилення басів
- 20 довільних програм
- режим - пропуск/пошук/повтор
- довільне відтворення

ПОРТАТИВНИЙ ПРОГРАВАЧ КОМПАКТ- ДИСКІВ

PZ - 800

- система посилення басів
- 20 довільних програм
- режим - інтросканування/повтор
- довільне відтворення

ПОРТАТИВНИЙ СТЕРЕО- МАГНІТОФОН З РАДІОПРИЙМАЧЕМ СЕРЕДНІХ ТА УЛЬТРАКОРОТКИХ ХВИЛЬ

AS - 750 R

- трисмуговий еквайзер
- автореверс
- цифрова надбудова

AS - 200 R AS - 300 R

- система посилення басів
- стерео-індикатор FM
- автореверс (модель AS - 300 R)

ЕЛЕКТРОННІ КЛАВІШНІ ІНСТРУМЕНТИ

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З ІХА ДЖЕРЕЛОМ ЗВУКІВ

СТК - 1000

- 61 клавіша
- чутливість до сили натискання
- багатодоріжкова пам'ять
- 100 довільних тонів
- авторитмі
- MIDI

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З НАБОРОМ МЕЛОДІЙ

СТК - 200

- 49 клавішей
- банк з 40 мелодій
- режим відключення мелодійної частини
- 100 тонів і 100 ритмів

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З CD ДЖЕРЕЛОМ ЗВУКІВ

СТ - 647

- 61 клавіша
- відтворення 40 мелодій
- 120 тонів і 40 ритмів
- імпровізація користувача

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З НАБОРОМ МЕЛОДІЙ

SA - 35

- 32 мініклавіші
- банк з 10 мелодій
- навчальний режим
- 100 варіацій звучання
- 24 ритмічних зразків

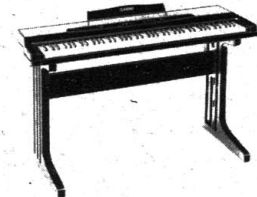
КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗІ СТЕРЕО- МАГНІТОФОНОМ

КТ - 40

- 49 клавішей
- стереомагнітофон (для співу і відтворення)
- 100 тонів і 100 ритмів
- мікрофон-луна

ЦИФРОВЕ ПІАНО

CHS - 80

- 88 клавішей
- чутливість до сили натискання
- 10 тонів
- система сумісності
- MIDI

Представлена тут продукція є тільки частиною асортименту фірми CASIO. Повний асортимент включає багатofункціональні АУДІО-ВІДЕО товари, пейджери та інші моделі.

Представлена тут продукція є тільки частиною асортименту музичних інструментів фірми CASIO. До повного асортименту входять моделі для дітей, підлітків, дорослих, для усієї сім'ї та для професіоналів.

Щодо питання оптових поставок звертайтеся англійською мовою за адресою:

**Наші товари будуть в показі на виставці
 Consumexpo 94, Москва, з 18 - 24 січня, 1994**

CASIO COMPUTER CO., LTD.
 CIS & E. EUROPEAN SALES DIVISION
 P.O. Box 25, Shinjuku-ku, Tokyo, Japan
 Fax: 03-3342-4729
 Telex: J26931 CASIO/J26355 CASIO

Украинская биржа недвижимости "Кристина"

ДЕНЬГИ ДЕЛАЮТ ДЕНЬГИ

Господа!

Крупнейшая в Украине биржа
недвижимости

"Кристина"

сделает из Ваших денег

**БОЛЬШИЕ
ДЕНЬГИ!**

Господа!

Ежемесячно мы вкладываем
во всевозможные инвестиционно-финансовые
программы средства своих клиентов на сумму,
превышающую

15.000.000.000
(миллиардов!) карбованцев,
а в ближайшее время намерены
удвоить ее.

*Господа
предприниматели!*

Имеем честь
доложить Вам:
сегодняшний средний доход
от вложенных
Вами средств составляет
350-400 % годовых!
И это не предел!

Мы, как и прежде,
гарантируем Вам
поручительство самых
надежных банков
Украины и нашу заботу
о Ваших деньгах,
как о своих собственных.

Гарантируем
юридическую
безупречность,
конфиденциальность
и надежность всех сделок
и операций.

**Делайте Ваши
заявки, господа!**

**Для Вас мы работаем
без выходных.**

**Удачи Вам, господа,
и процветания!**

Адрес:
252030, г. Киев-30,
ул. Владимирская, 57.

Телефоны: 224-55-81,
224-82-36, 224-14-98,
244-21-59.
Факс: (044) 244-18-80.

Мова: думка власкоро

Про великодержавну «гордість» одеських можновладців

Наша газета вже повідомляла про те, що Одеська міськрада прийняла рішення про двоємовність, тобто про визнання в Одесі, у всіх сферах користування мовою, передбачених розділами II, III, IV і V Закону «Про мову в Українській РСР», нарівні з державною українською — російською.

Ті, хто тривалий час вимагав, намагаючись прихистити, щоб місцевий орган влади офіційно оголосив у місті двоємовність (лідери деяких громадських організацій, окремі депутати групи), не промишляли шлангу з цього приводу відатри в літвири через місцеву пресу: мовля, йшла така ідея! Відіній пікто не посміє зазіхати на святі святих — рідну мову численної національної групи корінного населення. Конкретно — російську.

Виходить, до чого зазіхали? Припинували, збавляли, викоринювали? Якщо збавляли, лише на галас, який раз по раз зчинявся навколо виконання Закону про мову, то чачебто саме так. Емоцій, однак, — це не факти. А вони засвідчують: у місті завжди була і є нині двоємовність. Поміж себе — на роботі, на вулицях, удома — люди спілкуються хто українською, а хто — російською. І нікому до цього немає діла, бо то — приватне право самої людини, гарантоване, до речі, нашим законодавством. Що ж це дловодств в державних установах і організаціях, робочої мови у сферах освіти й культури, то до недавнього часу тут беззастережно панувала одномовність — російська. Без будь-якого врахування національного складу міста чи побажань його мешканців. І тепер ось, коли робляться, по суті, лиш перші кроки до відродження в місті української мови (саме відродження, а не держбула тут колись ця мова і в державних установах, і в десятках шкіл, у численних інститутах, технікумах, театрах, музеях, періодичних виданнях, — була, та, як мовиться, загуба — під безцеремонним натиском повальної більшовицької русифікації), — раптом стільки галасу, емоцій, звинувачень.

Шле, приміром, до міської Ради народних депутатів колек-

тивного листа група вчителів — «російськомовників» з Центрального району Одеси. Ах, чого там тільки немає! Йдеться і про «тенденцію до поступового викоринення викладання російської мови й літератури», і про «примусове складання іспитів з української мови замість рідної». І про те, що «таке становище сприяє розвитку неутра, відсталості, обмеженості нашого підліткового покоління, і про — не більше і не менше! — «агресію проти інтелекту й культури».

Авторам листа дав відповідь на сторінках газети «Вечерня Одесса» (куди вони також звернулися) начальник управління освіти облдержадміністрації Сергій Козьмич. Досить промовисті факти наводять він.

Взяти хоча б тезу про примусове складання у вищих навчальних закладах української мови. Не було, з'ясується, такого. Бо, перше, щоб уникнути спекуляцій навколо цього, облупарування звернулося до Міністерства освіти з проханням дозволити в Одесі вступні екзамен з мови складати за вибором абітурієнта — і це клопотання задовольнили. Подруге, з'ясується, що 70 відсотків абітурієнтів цілком добровільно обрали для себе українську мову й літературу. Незважаючи на «заступини» деяких досвідчених педагогів і дидактич. Отже, вони ще в школі оволоділи державною мовою, можуть продовжувати, користуючись нею, здобувати освіту далі. І в «неутра, відсталості, розумному обмеженості» вищого, попри порочства декотрих, зовсім не збираються.

Водночас не можна не зверну-

ти уваги й на таке. В державному політехнічному університеті досі немає жодної групи студентів, де викладали б українською мовою. Немає таких і в кооперативному, верстатобудівному, комерційному технікумах, училищах рибної промисловості та морського флоту, театральном-технічному і навіть училищі культури. А з часу прийняття Закону про мови минуло, не зайве нагадати, п'ять років.

Або взяти загальноосвітні школи. Донедавна в Одесі не було жодної, де навчали б українською мовою. Та й тепер таких дуже мало. А тим часом 51 відсоток одеситів — українці і тільки 27 — росіяни. То чи ж не справедливо наявність шкіл з тією чи іншою мовою викладання привести у відповідність з національним складом населення? Сьогодні це поступово, без поспіху й робляться. Проте замість того, щоб предиятися до цього законотворчого процесу, дехто прагне взяти під сумніви навіть самі можливості української мови в галузі освіти, подас її мало як не меншовається, твердить, що повноцінний фах можна одержати лиш мовою російською. Чи ж не безглуздо?

Згідно із законодавчими актами України кожна нація має рівні права на освіту, користуватися рідною мовою. Отже, надавати якимось особливим прав і привілеїв тільки одній національній групі — несправомливо й несправедливо. Тому й відкрито нещодавно в райцентрі Болград болгарську гімназію, а в Одесі — єврейську школу. Тому щосуботні неділі вже діють у місті польські, німецькі, болгарські школи. А

водночас усі — малеча, юні, дорослі, — бо вони є громадянами своєї країни, мають вивчати й знати мову державну, тобто українську. І, зрозуміло, володіти, користуватися нею. Бо ж як інакше спілкуватися, жити? Та й знати ді, три мови чи й більше — то для людини завжди примножене духовне багатство. І чи не простіше, не благородніше, замість того щоб репетувати, тим, хто спілкується мовою російською, вивчити ще й державну, українську? Тим більше що вони такі близькі. Українець, бачте, російську вивчив, а росіянина українську — не під силу? Не треба ображати росіян — більшість з них на це не заслуговує. Панікують лише ті, хто чи то якимись амбіціями керується, а чи кому просто лінощі на заваді.

До речі, майже водночас з сесією міськради, де йшлося про «законодавство» двоємовності, відбулося засідання колегії при представників Президента в області, на якому розглянуто питання «Про проблеми національного відродження у світлі законів України про мови та про освіту». Зазначено, що в роботі з національного відродження в регіоні нагромадилося немало нерозв'язаних проблем. Зокрема: не приведено у відповідність з національним складом населення мережу дошкільних, шкільних закладів освіти; далеко не всі інститути, університети перейшли на українську мову викладання на перших курсах, хоча таке й передбачалося; керівники і службовці здебільшого досі не оволоділи державною мовою в обсязі, необхідному для виконання ними своїх службових обов'язків. Закон «Про мови», нерідко й відкрито нехтують. Насамперед у тієї його частині, де йдеться про державну мову. Саме її й тепер і захист, і підтримку.

Та рішення міськради про двоємовність є. Дехто твердить, що воно — вижене й далекотеліде — поспіє, мовля, стабілізації обстановки в місті, усуненню соціального напруження. З цим навард чи можна погодитися. Скоріше навпаки — таке рішення може лише посяти нову бурю.

Георгій ВОРОТНИК.

Одеса.

Фото Михайла САЧКА.

Кримінальний тиждень

Протягом минулого тижня працівники міліції розкрили: 65 найбільш тяжких та резонансних злочинів. Серед них — 33 вбивства, 8 випадків за подіяння тяжких тілесних ушкоджень, що призвели до смерті, 3 загалування, 17 розбійних нападів, 3 пограбування і 2 крадіжки державного і громадського майна у великих розмірах. Розкрито 523 крадіжки з квартир громадян, відшкодовано збитків на суму понад 2,3 мільярда карбованців. Розшукано і повернуто власникам 117 автомобілів. Викрито і знешкоджено 19 злочинних груп. У затриманих вилучено 6 автоматів, 4 пістолети, 2 оброби мисливських рушниць, 5 гвинтівок, пістолет-ракетницю, 33 гранати та майже 6 тисяч патронів до різної зброї.

Виявлено 393 факти, пов'язані з незаконним обігом наркотиків. Порушено 382 кримінальні справи, у том числі 15 — за збуг. Затримано 466 чоловік. Серед затриманих — 126 без певного роду занять, 10 — учнів профтехучилищ та шкіл. Вилучено понад 530 кілограмів наркотичного сировини.

О шостій годині ранку на пуліт централізованої охорони при Жовтневому РВВС Одеси надійшов сигнал тривоги з Універсалу «Дитячий світ». Оперативна група захопила на місці події трьох громадян, які намагалися через проламану покрівлю та перекриття селі викрасти носальні речі на загальну суму близько 40 мільйонів карбованців. Наймолодший учасник злочинної групи — учень шостого класу.

3 конопель, та не Пилип

Співробітники міліції Дніпропетровщини за декілька годин розкрили вбивство співробітника карного розшуку Софійського РВВС лейтенанта Строкана. Вбивці розстріляли міліціонера з автомата в той час, коли він намагався затримати злочинну групу, що збирала наркотичну сировину — конопелі.

Злочинців затримано.

Фальшивий мільйон,

до того ж не один вилучили співробітники міліції у мешканця Білгород-Дністровського (Одеська область) громадянина Ф. Бартерну операцію з обміну 10-тисячних російських купюр останній здійснив з громадянином В'єтнаму, який дав аферистів за валютні послуги 770 доларів США. Слідство виявляє джерело виготовлення фальшивих грошей.

Мильна деларація

Гроші, як відомо, не пахнуть. Тож і вирішив керівництво Коростенського державного комерційно-торгового підприємства відправити залізницею до Азербайджану вагон з милом, цукерками, меблями на загальну суму майже 100 мільйонів карбованців. А щоб не мати зайвих клопотів та уникнути фінансового оподаткування, у вантажній декларації, записали ... дерев'яну тару. Порушено кримінальну справу.

Станіслав КОЛДУНЕНКО.

Спорт

Переможцям — ракетки, м'ячі, лижі...

Що й не кажи, нелегкі часи переживає нині більшість з нас. Не дивно, що стали забути культурне дозвілля, зокрема заняття фізкультурою і спортом. А от у Мінському районі столиці місцева адміністрація пан'ятає, знаходить кошти для проведення заходів, конче потрібних тепер.

Особливо відзначу ініціатив-

ного голову райспорткомітету Миколу Реуна, який, повірте, не сидить склавши руки, а відробляє зарплату сумлінно і зацікавлено. От і недавно було проведено традиційний районний фестиваль фізкультури і спорту (такі відбуваються двічі на рік).

Дуже важливо, що серед учасників — переважна біль-

шість школярів та студентів. Вони взяли участь у змаганнях з легкої атлетики, самбо, дзюдо, тенісу. Футболісти — вихованці СДЮШОР «Зміна» (8-9-річні гравці) провели свій турнір, який виграла команда тренера Григорія Матієнка.

Ще раніше, коли дозволяли погодні умови, на Дніпрі відбулися старту веслувальників та яхтсменів.

У рамках фестивалю пройшли спартакіади в суднобудівному технікумі, на заводі «Київпродмаш» та на ВО «Октава».

Усі переможці та призери (кожен за бажанням) вибирали собі нагороди — тенісні ракетки, м'ячі, лижі...

Віктор СТАНКЕВИЧ.

ГОЛОС України

**ЗАСНОВНИК —
ВЕРХОВНА РАДА
УКРАЇНИ**

Газета виходить
з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОН: для довідок — 441-88-23;
• телефон: — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
• Рукописи не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (перш неділі й понеділка) українською і російськими мовами.
Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
123456789
Зам. 0311219.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».